

Αρχείο Κυριάκου Βαρβαρέσου

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ

Κωδικός:
GR IATE A4

Χρονολογίες:
1908-2016 (κυρίως 1941-1956)

Μέγεθος:
2,07 τρέχοντα μέτρα
155 φάκελοι εγγράφων
11 φωτογραφίες
3 οπτικοακουστικά τεκμήρια

Πρόσκτηση:
Δωρεά Κωνσταντίνου Παπαχρυσάνθου,
ανιψιού του παραγωγού Κ. Βαρβαρέσου

Ο ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ

Βαρβαρέσος, Κυριάκος (1884-1957)

Βιογραφικό σημείωμα:

Ο Κυριάκος Βαρβαρέσος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1884. Το 1906 αναγορεύθηκε Διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το 1908 συνέχισε τις σπουδές του με υποτροφία στα Πανεπιστήμια του Βερολίνου και του Μονάχου στις οικονομικές επιστήμες και τη στατιστική, ενώ παράλληλα έκανε πρακτική άσκηση στο Πρωσικό Στατιστικό Γραφείο. Το 1911 διορίστηκε Τμηματάρχης Στατιστικής στο νεοσύστατο τότε Υπουργείο Γεωργίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και το 1913 διορίστηκε Διευθυντής της Διεύθυνσης Στατιστικής. Το 1916 αποσπάστηκε στην Υπηρεσία Επισιτισμού ως Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Επισιτισμού, όπου παρέμεινε έως το 1918. Το 1918 εξελέγη έκτακτος Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, ενώ κατά το ίδιο έτος συμμετείχε ως ένας εκ των Τεχνικών Συμβούλων της ελληνικής αποστολής στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης στο Λονδίνο και το Παρίσι. Το 1919 ανέλαβε εκ νέου Διευθυντής Στατιστικής, θέση από την οποία παραιτήθηκε στις αρχές του 1920. Το 1924 εξελέγη τακτικός Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στη Νομική Σχολή Αθηνών και το ίδιο έτος διορίστηκε Οικονομικός Σύμβουλος στην Εθνική Τράπεζα. Το 1928 ανέλαβε τη διεύθυνση του Τμήματος Οικονομικών Μελετών της Τράπεζας της Ελλάδος. Την περίοδο 1927-1928 μετείχε σε όλες τις διεθνείς διασκέψεις στη Γενεύη και συνεργάστηκε με εκπροσώπους της Κοινωνίας των Εθνών (ΚτΕ) ως αντιπρόσωπος της Εθνικής Τράπεζας για την κατάρτιση σχεδίων, συμβάσεων, νόμων, διαταγμάτων, κ.λπ. Το 1932 κλήθηκε από τον Ελ. Βενιζέλο να αναλάβει το Υπουργείο Οικονομικών και να διαχειριστεί την υποτίμηση της δραχμής και την αναστολή εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, διαμορφώνοντας τους βασικούς άξονες του νομοθετικού πλαισίου για την προστασία του εθνικού νομίσματος. Το ίδιο έτος

διορίστηκε Υποδιοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, ασκώντας παράλληλα και τα καθήκοντα του τακτικού Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 1936 εξελέγη Ακαδημαϊκός. Με το Βασιλικό Διάταγμα της 4ης Αυγούστου 1939, διορίστηκε Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος. Κατά την περίοδο της Γερμανοϊταλικής Κατοχής 1941-1944, ο Κ. Βαρβαρέσος με τα μέλη της Ελληνικής Κυβέρνησης και τον Βασιλιά κατέφυγαν αρχικά στην Κρήτη και έπειτα στο Κάιρο, καταλήγοντας στο Λονδίνο. Διετέλεσε Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της Ελληνικής Κυβέρνησης στο Λονδίνο, ενώ διαχειρίστηκε και το χαρτοφυλάκιο της εμπορικής ναυτιλίας. Το 1945 ορκίστηκε και ανέλαβε καθήκοντα Αντιπροέδρου και Υπουργού Εφοδιασμού της κυβέρνησης Π. Βούλγαρη. Τον Οκτώβριο του ίδιου έτους παραιτήθηκε από την κυβέρνηση και από τη Διοίκηση της Τράπεζας και εγκαταστάθηκε στις ΗΠΑ, όπου εργάστηκε πρώτα ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου και έπειτα ως Οικονομικός Σύμβουλος στη Διεθνή Τράπεζα (IBRD, Ουάσιγκτον). Το 1951 ο Ν. Πλαστήρας κάλεσε τον Κ. Βαρβαρέσο να συμβάλει ως Οικονομικός Σύμβουλος της κυβέρνησης στην επίλυση των οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε η χώρα. Επέστρεψε και προσέφερε τις υπηρεσίες του, συντάσσοντας την *Έκθεση επί του οικονομικού προβλήματος της Ελλάδος* (1952). Παράλληλα υπέβαλε εμπιστευτικό παράρτημα για την αναπροσαρμογή της δραχμής, το οποίο δημοσιεύθηκε μετά την υποτίμηση του 1953. Με την ολοκλήρωση της αποστολής του επανήλθε στην Ουάσιγκτον, όπου και απεβίωσε στις 22 Φεβρουαρίου 1957. Στο συγγραφικό του έργο συγκαταλέγονται: *Η θεωρία του πληθυσμού* (1913), *Αι οικονομικά συνέπειαι της συνθήκης των Βερσαλλιών* (1922), κ.ά. Τιμήθηκε από τον Βασιλιά Παύλο Α΄ με τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Φοίνικος (1952).

Αρχείο Κυριάκου Βαρβαρέσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το αρχείο περιλαμβάνει τεκμήρια σχετικά με τη δραστηριότητα του Κυριάκου Βαρβαρέσου ως Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και Οικονομικού Συμβούλου στη Διεθνή Τράπεζα και συγκεκριμένα αφορά θέματα όπως: οικονομία πολέμου, UNRRA, οικονομική ανασυγκρότηση της Ελλάδος (νομισματικά και οικονομικά ζητήματα), Διεθνής Τράπεζα, δημοσιεύσεις και επιστημονικό έργο του παραγωγού, δημοσιεύματα Τύπου και αλληλογραφία με θεσμικά όργανα και πρόσωπα.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Η αρχική τάξη του αρχείου διατηρήθηκε και αποκαταστάθηκε όπου ήταν διαταραγμένη. Το υλικό ταξινομήθηκε σε δύο σειρές ως εξής: A4S1: Ζητήματα οικονομικής και νομισματικής πολιτικής και A4S2: Διάφορα. Οι φάκελοι ταξινομήθηκαν θεματικά και χρονολογικά. Διατηρήθηκε το σύνολο του αρχείου, ενώ έγινε εκκαθάριση των πολλαπλών δακτυλογραφημένων αντιγράφων.

ΟΡΟΙ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ

Η πρόσβαση είναι ελεύθερη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι υπεύθυνη για τη διατήρηση των πνευματικών δικαιωμάτων του αρχείου. Η αναπαραγωγή του υλικού επιτρέπεται σύμφωνα με τους όρους χρήσης του ΙΑΤΕ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

- ▶ Το ευρετήριο φακέλων διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστότοπο της Τράπεζας της Ελλάδος. Στο αναγνωστήριο του ΙΑΤΕ οι ερευνητές έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό ευρετήριο, βασισμένο στο διεθνές πρότυπο αρχειακής περιγραφής ISAD (G) 2η έκδοση, το οποίο περιλαμβάνει θησαυρό θεματικών όρων και κύριων προσώπων.
- ▶ Το σύνολο του αρχείου είναι ψηφιοποιημένο.
- ▶ Το αρχείο βρισκόταν στην Ουάσιγκτον των ΗΠΑ. Μετά τον θάνατο του Κ. Βαρβαρέσου, η συνεργάτιδά του Ρένα Ζαφειρίου πρόσθεσε υλικό από την κοινή τους δράση στην Παγκόσμια Τράπεζα. Σε συνεργασία με τον Κωνσταντίνο Παπαχρυσάνθου, το αρχείο στάλθηκε στην Ελλάδα, όπου και, αφού τακτοποιήθηκε και εμπλουτίστηκε από τον Παπαχρυσάνθου, δωρήθηκε στην Τράπεζα της Ελλάδος, το 1989.
- ▶ Τα τεκμήρια του φακέλου A4S1Y5F17 έχουν δημοσιευθεί στην έκδοση Κυριάκος Βαρβαρέσος, *Η ελληνική οικονομική κατάσταση: Υπόμνημα προς τον υφυπουργό εξωτερικών Dean Acheson, 1946*, εισαγωγή: Σωτήρης Ριζάς, Αθήνα 2019 της σειράς «Τεκμήρια από το Ιστορικό Αρχείο». Το βιβλίο του Ανδρέα Κακριδή, *Κυριάκος Βαρβαρέσος: Η βιογραφία ως οικονομική ιστορία*, Αθήνα 2017 στηρίζεται στο υλικό του αρχείου του Κ. Βαρβαρέσου και περιλαμβάνει εκτενείς αναφορές σε αυτό. Αμφότερα βιβλία προέρχονται από τις εκδόσεις του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Πηγές: Το υλικό του αρχείου: Ξενοφών Ζολώτας, *Οι πρώτοι Διοικητές της Τραπέζης της Ελλάδος 1928-1954: Διομήδης, Τσοουδερός, Βαρβαρέσος, Μαντζαβίνος*, Αθήνα 1957· Ανδρέας Κακριδής, *Κυριάκος Βαρβαρέσος: Η βιογραφία ως οικονομική ιστορία*, Αθήνα 2017.

